

PŘÍSTUPNOST KNIHOVNÍCH DAT

EVROPSKÉ SMĚRNICE O PŘÍSTUPNOSTI A KNIHOVNY

Jan Šnyrych

Sjednocená organizace
nevidomých a slabozrakých ČR, z. s.

TŘI DŮLEŽITÉ EVROPSKÉ SMĚRNICE

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek](#)

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2016/2102 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru](#)

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/882 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb](#)

SMĚRNICE 2014/24/EU O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

V ČR směrnici implementuje:

[Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek](#)

§ 93 Podmínky přístupnosti

(1) Pokud je předmět plnění veřejné zakázky určen k užívání fyzickými osobami, zadavatel při stanovení technické specifikace zohlední přístupnost předmětu veřejné zakázky osobám se zdravotním postižením, neznemožňují-li to objektivní okolnosti.

(2) Pokud jsou závazné požadavky na přístupnost osobám se zdravotním postižením upraveny předpisem Evropské unie, stanoví zadavatel příslušné technické podmínky odkazem na tento předpis.

Pro ICT jsou technické podmínky přístupnosti stanoveny harmonizovanou evropskou normou:
EN 301 549 V3.2.1 (2021-03) - Accessibility requirements for ICT products and services (PDF)

SMĚRNICE 2016/2102 O PŘÍSTUPNOSTI WEBOVÝCH STRÁNEK A MOBILNÍCH APLIKACÍ

Vztahuje se na veřejný sektor, tedy i na většinu knihoven.

V ČR směrnici implementuje:

[Zákon č. 99/2019 Sb. o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací](#)

[Tyflokabinet SONS: Nový zákon o přístupnosti: jaký bude mít dopad na uživatele?](#)

SMĚRNICE 2019/882 O POŽADAVCÍCH NA PŘÍSTUPNOST U VÝROBKŮ A SLUŽEB

Vztahuje se i na soukromé subjekty prodávající výrobky a poskytující služby.

V ČR směrnici implementují následující zákony, které jsou aktuálně ještě v legislativním procesu:

- Zákon o požadavcích na přístupnost služeb
- Novela Zákona o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh

Směrnice vyžaduje přístupnost u některých ICT produktů, které mohou být využívány v knihovnách:

Čtečky elektronických knih, samoobslužné terminály, informační kiosky, vyvolávací systémy, platební terminály.

Po **28. 6. 2025** by všechny produkty tohoto druhu nově uváděné na trh EU měly být přístupné.

WCAG 2.1

[WCAG 2.1 \(Web Content Accessibility Guidelines\)](#)

WCAG je nejpoužívanější mezinárodní standard popisující požadavky na přístupnost webu, mobilních aplikací a elektronických dokumentů.

Na WCAG 2.1 se odvolávají všechny výše uvedené evropské směrnice.

STRUKTURA WCAG

- ❑ Čtyři základní principy: vnímatelnost, ovladatelnost, srozumitelnost a robustnost.
- ❑ Principy rozvedeny do třinácti pravidel.
- ❑ Pravidla rozpracována do tzv. kritérií úspěšnosti – konkrétních požadavků.

Kritéria úspěšnosti rozdělena do tří úrovní dle „přísnosti“:

A – základní požadavky,

AA – střední úroveň přístupnosti (vyžadována zákonem o přístupnosti),

AAA – nejvyšší úroveň.

PŘÍKLAD KRITÉRIÍ WCAG V RŮZNÝCH ÚROVNÍCH

Princip 1: Vnímatelnost

Pravidlo 1.4: Odlišitelnost

Kritérium 1.4.2: Ovládání audia (úroveň A)

„Jestliže se na internetové stránce automaticky spustí přehrávání audia na delší dobu než tři sekundy, je k dispozici mechanismus, který umožní audio pozastavit či zcela zastavit nebo je k dispozici mechanismus, který umožní ovládat hlasitost nezávisle na celkové hlasitosti systému.“

Kritérium 1.4.3: Minimální kontrast (úroveň AA)

„Vizuální podoba textu a textu ve formě obrázku má kontrastní poměr minimálně 4,5:1.“

PŘÍSTUPNÝ OBSAH DLE ZÁKONA Č. 99/2019 SB.

- Internetové stránky – veřejné weby
- Mobilní aplikace
- Nové intranetové systémy
- Mediální soubory s časovou dimenzí – audio a video nahrávky, nikoli živé streamy (od 23. 9. 2020)
- Soubory kancelářských aplikací – soubory PDF, DOCX, XLSX a v dalších newebových formátech (od 23. 9. 2020)

NEPŘIMĚŘENÁ ZÁTĚŽ - ZÁKON Č. 99/2019 SB.

Pokud by zpřístupnění části webu způsobilo nepřiměřenou zátěž, není nutno tuto část zpřístupňovat.

Nepřiměřená zátěž = přínosy pro uživatele vs náklady

- Nepřiměřená zátěž musí být odůvodněna v Prohlášení o přístupnosti.
- Je-li to možné, musí být nabídnuto náhradní řešení.

PROHLÁŠENÍ O PŘÍSTUPNOSTI ZÁKON Č. 99/2019 SB.

Ke každému webu či aplikaci musí být zveřejněno prohlášení o přístupnosti, které musí obsahovat zejména:

- Informaci, v jaké míře web/aplikace odpovídá požadavkům na přístupnost.
- Specifikace částí, které nejsou přístupné pro nepřiměřenou zátěž, odůvodnění zátěže a popis náhradního řešení.
- Datum a způsob vypracování a aktualizace prohlášení.
- Kontakt v rámci organizace a na MV ČR pro řešení špatné přístupnosti.

Obsah prohlášení by měl odpovídat [vzoru na webu MV ČR](#).

ORGÁNY PRO DOZOR A METODIKU ZÁKON Č. 99/2019 SB.

Oficiální metodické materiály jsou k dispozici na [webu Ministerstva vnitra](#).

Kontrolní pravomoc má aktuálně též Ministerstvo vnitra.

V roce 2023 mají kompetence Ministerstva vnitra k přístupnosti ve veřejném sektoru přejít na nově vzniklou Digitální a informační agenturu.

JAK SONS MŮŽE POMOCI S PŘÍSTUPNOSTÍ

- Testování přístupnosti
 - Základní test
 - Podrobný audit přístupnosti
- Vzdělávání (kurzy na míru)
 - Pro kodéry, vývojáře
 - Pro tvůrce obsahu

www.tyflokabinet.cz/pristupnost

JAK PŘÍSTUPNOST TESTUJEME

- Kontrola automatizovanými nástroji
- Ruční kontrola webu/aplikace se spuštěnými nástroji pro zpřístupnění
- Uživatelský test provedený uživateli s různým stupněm zrakového postižení
- Prioritizace problémů, konkrétní návrhy řešení
- Pro kodéry možnost přímé konzultace
- Retest provedených úprav

JAK ZAJISTIT PŘÍSTUPNOST PŘIPRAVOVANÉHO PROJEKTU

- V zadávací dokumentaci specifikovat požadavek na soulad s WCAG 2.1 v úrovni AA
- Participace specialisty na přístupnost od začátku projektu
- Případné úvodní zaškolení kodérů
- Zahrnutí testování přístupnosti ve všech fázích vývoje
- Závěrečný test přístupnosti před převzetím hotového projektu
- Zaškolení tvůrců obsahu

DĚKUJI ZA POZORNOST

Jan Šnyrych

snyrych@sons.cz

+420 731 169 643

SONS ČR, z. s.

Tyflokabinet,

www.tyflokabinet.cz

metodické centrum elektronických kompenzačních pomůcek